

Knudsen på Lunderup, senere rådmand i Varde, og lod ham hjælpe med en retssag mod Jesper. Bymændene havde haft heste, som på »særdeles måde var forulykket« og døde på marken den sommer. De havde endda været friske og sunde om aftenen, men lå døde om morgenen. Det var i sandhed mistænkeligt.

Knudsen spurgte en række vidner, om de havde hørt, »at menige almue mente, hestene var ombragt med forgift.« Vidnerne havde nok hørt fortælle, at Jesper havde tilsagt en Hornelundmand en ulykke, men de havde intet hørt om gift. Knudsen krævede, Jesper skulle stille kaution eller lide arrest på kroppen. Det tog retten ikke stilling til den tingdag (28. jan. 1726).

Næste tingdag, da de fire Hornelundmænd atter havde sagen for, trådte herredsfogden Jacob Knudsen, Østergård i Lyne og Jens P. Lund ved Lyne kirke frem og kautionerede for Jesper, »så de fire mænd kan være trygge og forsikret dem ingen ulykke eller skade efter forberørte ord« skulle tilføjes dem af Jesper. Og Jesper forsikrede de to kautionister, at han ville »holde dem udi alle måder angerløs.« Dernæst betalte han sagsomkostningerne med 2 sletdaler.

Ordet trolddom nævnes ikke, det er ikke mere oppor-
tunt i retten. Når man ikke længere troede på giften,
hvad var man så bange for? Var det voldelig ødelæg-
gelse af dyr og boskab, eller var det – trolddom?

H. K. Kristensen.

Øster-Nørre Horne Herreds tingbog 1726 28/11, 4/2.

ET GAMMELT SOLDATERBREV

Blandt mine slægtspapirer har jeg et brev fra 1807. Det er skrevet i Kiel til en syg (såret?) artillerist, Sakarias

Klausen, af en Pæer Ottesen, der iflg. overleveringen var en bondekarl fra Nordvestslesvig, dvs. egnen syd-vest for Ribe. Når man læser brevet, forbavses man over, hvor smukt en bondekarl på Napoleonskrigenes tid har kunnet føre pennen og give udtryk for sine følelser.

Iøvrigt kan jeg oplyse, at den i brevet nævnte Sakarias Klausen slap godt fra sit sygehusophold. Han blev senere bosiddende i sin hjemby, Sdr. Farup, i Vester Vedsted sogn. Her blev han efter hjemkomsten gift med Karen Marie Truelzen af Sdr. Farup, og deres datter, Else Marie, blev min bedstemor.

Jørgen Bruun.

Til
Artillerist Sakarias Klausen
Paa Sygehuset i Kiel

Aller Bedste Ven

Med Stor Æmhed har ieg i Dag Betragtet din Skiæbne hvis Anblik trængte til mit Hierte/ thi intet Kand Røre mig mere end at see mine Venner Bedrøvet Eller at geraade i ulykke/ Da ieg var Gaaet fra dig Aabnede sig tvende Kilder hvis Salte taarer ikke var Mægtig Nok Enten til at Slukke min Sorg/ Eller at lette din tunge Byrde/ saa ieg Tror at ieg Kand ikke hielp dig Anderledes End ieg vil med Alvorlig fliid Bede Gud i Naade at Række dig sin Hielpende Haand og lindre din Smerte/ og tillige Beder ieg dig at du maa være taalmodig i din Lidelse/ du maa ikke Sørge eller være Bedrøvet/men ved et frit mod/ og alt hvad du vil Begiere af mig det siig Kuns frit ud thi ieg vil i alle Muelige Maader være dig til tjeneste/ Dersom du vil have et Brev skrevet hiem saa sig det til Christian som i Nat er paa Krankevagt at han i Morgen siger mig det/ og om du

Ellers vil have Noget saa lad mig det vide/ ieg vil i
Morgen eller overmorgen komme ud til dig/ Hernest
Befaler ieg dig i den Høiestes Beskiermelse og ønsker
at du i Roelighed ved Herrens Hielp maa Nyde din
uskatteerlige Helbred

D: 12 Maj 1807

Pæer Ottesen.

OM ET ORFEJDEBREV FRA RIBE

I *Fra Ribe Amt 1910* har *Evald Tang Kristensen* offentliggjort et orfejdebrev fra 1530. Det er udstedt som tingsvidne på Ribe byting i anledning af, at *Anders Hagensen* var blevet dræbt. *Peder Nielsen i Obbekær*, »Vbeker«, lod brevet udstede.

Som ofte i så gamle skrivelser findes her nogle for os vanskeligt forståelige ord. Dem har *Tang Kristensen* søgt at forklare betydningen af. Det er ikke lykkedes fuldt ud, og i »*Blandinger, udgivet af Universitets-Jubilæets danske Samfund*«, nr. 232 (1916) er *Marius Kristensen* fremkommet med rettelser til de mistydede gåder, som visse passager i virkeligheden er. Da de til dels giver brevet en anden mening end den, der findes i vor årbog 1910, skal de kort refereres her.

De juridiske ord er slemt forvanskede i brevet, selve ordet orfejde er ved omdannelsen til orfreden næsten blevet til et udtryk for det modsatte af, hvad det skulle betegne. Navneordet orfejde betyder forlig og er særlig i drabssager en forsikring af den dræbtes frænder om ikke at tage hævn efter at have fået mandebod. »areocarbottmoll« må læses således, at are er fejlskrevet for ære og arbottmoll for orbodemål, dvs. retssag, der ej kan afgøres ved bøder. Videre har *Tang Kristensen* tydet »hans tencigssen« som